

Abonnement pour un an:

250 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XXème ANNÉE

15 Avril 1925—No 178

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون

۲ ۱/۴ ، اعلا کاغذلیسی ۵ لیرادر .

ادارہ خانہ سی

جفال اوغلندہ « اجتهاد نھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمنجی سنہ

نومرو ۱۷۸ - ۱۵ نیدسان ۱۹۲۵

کوستاولوبون

و

و تفکر عالمده کوردیکی ایش

او زماندن بری (کوستاولوبون) الیوم طقوزنجی طبعی کورن (سوسیالیزمک پسیقولوجیای) ؛ ۲۵نجی دفعه طبعی کورن (تربیه نک پسیقولوجیای) ؛ (پسیقولوجیای سیاسی) ، (اجتهادلر و اعتقادلر) ، (حقیقتلرک حیاتی) ، (عصرمزنک اصول فلسفیه سی) (اوروپا حربندن آلمان پسیقولوجیائی درسالر) ، (حربک ایلک نتیجه لری) (دون و یارن) و (یکی زمانلرک پسیقولوجیای) الخ کتابلرینی نشر ایتشدیر . (فقط کوستاولوبون) ک حقیقه شهرتی یابان بوسوسیولو. حیائی اثرلرینک خارجنده ، ۱۹۰۵ ده منتشر والیوم ۳۷ نجی طبعنده بولونان (Eolution de la Matière des Forces استحالء قوا) عنوانی کتابلرینه منجر اولان تجربی فیزیک تحریاتیدر .

(کوستاولوبون) ک تا ۱۸۹۷ تاریخنده باشلایان بوتحریرات علمیه سنه کلتجه قدار، کائناتک نامتناهی درجه ده کوچوک، لایعد، لایتجزی وابدی ذرانک تراکندن متشکل اولدینی قبول اولونمشدی ؛ و ، بتون جهان علماسنک قبول ایتدیکی وهجوم اولونماز بر عقیده اساسیه ایدی . بویکی کتابک اجمال ایتدیکی یکرمی قدار تدقیقنامه [Mémoire] ایله (کوستاولوبون)، بدهای فیاض، ماده نک ناقابل تخریب اولدینی عقیده اساسیه سنک یا کشلغنی اثبات وعظیم مقدارده قوتلرک مخزنی اولان ذره نک ده قدرتک برشکل مستقرندن باشقا برشی اولمادیغنی ارائه ایتدی . حرارت ، الکتریکیکیت ، ضیا ، آتحاق « نه نه رژی » نک یعنی قدرتک برشکل اولیور بتون قوتلر ماده نک « ماده لکدن چیقماسی Dématisation ی » ایله حصوله کلیور . (کوستاولوبون) ک اثرلرینی تدقیق ایتمش اولان مختلف مملکتلر علمایی ، مشارالهی کاه (داروین) ه کاه (لامارک) ه بکزه تیورلر . ۱۱ شباط ۱۹۰۵ تاریخلی la Revue des Idées مجموعه سنده

متعدد زنکین دالیانلر ، مکمل برسیرسفائن شرکتی جسم برپاموق فابریقه سی ، اوجاقلر الخ .

مرحوم ، اواینج ذکاسیله ، درین تجربیه سیله یوتون بویوک ایشلرک مقانیزم سنی بیلیر ، حسابائی سالتیمنه قدر دوشونوردی . ویریلیه جک یرده اون پاره نی اسیر کدر ، ویریلیه جک یرده بیکلرجه لیرا احسان ایدردی . معیتنده چوق پاره ویردیکی ناموسلو یهودیلرده قولانیردی .

چاره ، ولادت وسائره مناسبیله چکدیکی تلغرافلری ودها بعضی سیاسی تشبثاتی خوش بولمیان مشهور قفاس محرری برکون بکا « خطا ایتشم ، قفاسیاده تورکلیکی قورتارمق ایچین حاجی نک سیاست حکیمانه سندن باشقه چاره اولمادیغنی دوشونه مه مشم . . بو آدم قدر ملت خیر یامغه صرف ذهن ایتمش وتورکاری ارمنی وروس رقابت اقتصادیه سی آراسنده ازلیمکدن قورناران کیم واردر؟ دیمشدی . با کوده حاجی یه ثروته یاقین زنکینلر پک چوقدی . حتی اغا موسی نقی زاده نی حاجیدن زنکین ند ایدنلر وارایدی . فقط حاجی نی خیرات وحسناتده ، ملت بحثنده کیمسه کچه مشدر . وولغا بوینده ذاکررامی زاده ، مصرده منشاوی پاشالر ، مرحومه فاطمه خانم افندیلر ، هندستانک خیراتپورور زنکینلری شویله برطرفه قونسون . حاجی هپسنی کپیر . ۱۱۷ یاشنده ارتحال ایتدیکی سوبله ن مرحوم لااقل سکسان سنه تورکاری روس وارمنی اقتصاد ضربه لرینه قارش قورووش و تورک کجلیرینی اک عصری علم جهازلریله تهذیب سنی ایتشدیر ؛ بوتون تورک واسلام عالمنک قارنه جیسی ، خیرخواه قارنه جیسی اودر . الله غنی غنی رحمت ایله یه .

ارکک معلم مکتبی : م . جودت

اجتهاد - ۱۱ ایلول ۱۹۰۷ تاریخنده (مصر) ده انتشارایدن ۱۶ نومرولو [ایکینجی سنه نومرؤ ۴] نسخه سنده (احیای لایموت) سرناه سی آلتنده حاجی زین العابدین قتی بوفک مفصل وعبرت بحش ترجمه حالی واردر . فطری بر ذکاتک هیچ یوقدن ناصل بر معظم وارلق چیقاردینی او ترجمه خالک مطالعه سندن پک ایی آکلاشیلیر

روس - ژاپون محاربه سنک غرب اقوامی ایچون یکی
بر کشف اولش اولان تازه وقایعی مسکوت کچیلدیکی
حاله بیله، مملکتتمزک اوزون تاریخنده بومسرو داتی مرتبه
حق و ثبوت و واردی راجاق مثاللر اکسیک دکلدیر .
یزده بر آز اکسیک اولان، داهازیاده، ذکا و صافیدر .
ژاپونیا، امثال مسروطن پرورلر یتشدیردیکی حالد، بتون

قوملر، (کوستا و لوبون) ه نظر آعالی عرقلری تشکیل
ایدرلر، فقط بوسجیه مزایاسنه الیوکسک درجه ده مالک
اولملری حیثیتیه زمان قدیمده رومالیر و ازمئه جدیدده
انگلیز - آمریقایی Anglo-américain لر عالی عرقلرک
باشنده بولونورلر .

(کوستا و لوبون) ک بتون فکرلرینک،
بر تفصیل تدقیق و تشریحنه کیرمکسزین محترم
دوستمک نظریه لرینه قارشى بعضی مطالعه لر
عرض ایتمک جسارتنده بولوناچم .

اکتزیاشوسوالی کندی کندیمه صـوردم
و حالاصور بیورم: ژاپون قومنک جماعت
اقوام آره سنده اشغال ایتمک موقیع ندر؟
کذالک تصویر بیورم: ژاپون قومنک استقباله
موقی نه اولاجاق؟ شبهه سز بو مدهش
سؤاللره کیمسه قطعیتیه جواب و بره مز .

ژاپون ملتک ماضیده تاریخی، و حال
حاضرده ترقیانی مطالعه ایده رک، شو قناعت
عمیقهی اکتساب ایتمک، که بو کون اشغال
ایده بیلجکی مرتبه هر نه اولورسه اولسون
ژاپون قومی، انسانیتک تاریخنده عظیم بر
رول اوینامیه مدعور،

بو قوم، اساساً، ئیده آلیستدر .
بتون تاریخی بونی اثبات ایدر . یکریمی بش
عصردن زیاده بر مدت ژاپون قومنی تک
بر فکر، حکمدارک تشخص ایتمدیکی
فکر وطن اداره ایتمشدر . تاریخده بی مثال،
منفرد بر ماقوع در: حکمدار، ۲۵۰۰ سنه دن
زیاده علی الدوام حکمران اولش بر عائله نک
نماینده سیدر .

ژاپون قومی تماماً متجانس، کندیسنه خاص بر ذهنیه،
بر روح ملییه و عالی عرقلرک مخصوصاتندن اولان سجیه
اوصافنه مالک بر عرق تشکیل ایدر . عزمی، ثباتی،
نفسنه حاکم اولماق و بر «ئیده آل» بر مفکوریه ایچون فدای
نفس ایتمک استعدادی واردر .

(آمریقا تربیه اصولاری) نک مؤلفی

دوقتور اومهر بویز M. Omer Buyse

انسانیتیه عرض خدمت ایده بیلجک فیلسوفلر، بیوک
مختصرلرهنوز یتشدیرمه مشدر . فقط بالآ خرد بوناره مالک
اولمایه جاغنی هیچ برشی اثبات ایتمز؛ (کوستا و لوبون) ک
فکر نجهده، ذکا اوصافی مناسب بر تربیه ایله تمذیل
ایده بیلیر .

ایکینجی ملاحظه‌مه کلیورم: بو ملاحظه تام برتبه مسئله‌سنه عائددر.

(کوستاولوبون) برعرق ذهنیتک تشکلی اوزهرینه تربیه‌نک وبا خصوص تأسیسات سیاسی‌نک اجرا ایتدیکی تأثیره یالکز بالنسبه تالی بر اهمیت عطف ایتکدهدر. اکثریاء یکدیگر مزی اقتناع ایتیه موفق اولماق سزین بو نقطه اوزهرنده مباحثه ایتدک [*]

مشهور محبمک کتابلرینی و طنداشلریمه پک حرارتلی برصورتده توصیه ایتکله برابر بو خصوصی نقطه‌یه عائدقید احترازلیریمی محافظه ایتهم لازم کلدیکی قناعتندیم، بنده کندیلیسی کیی قبول ایدرم، که بر قومدن دیگر برقومه نقل اولونان تربیه سیستملی و سیاسی تأسیسات برعرق، باخصوص بو عرق تماماً آری بر حرث صاحبی ایسه، ذهنیتی آز بر زمان ظرفنده دیکشدر مزی. آشکاردر، که مثلاً متمدن بر مملکتک تربیه و تأسیسات سیاسی‌سی آفریقا زنجیلری آره‌سنه نقل اولوندیقی وقت مفید نتیجه‌لر حصوله کتیره مزی.

مدنیتک درجه‌سنه کوره هر قومه، ذهنیتنه مناسب تربیه و قوانین سیستملی لازمدر؛ فقط بونک بویه اولماسی آشای یوقاری مشابه درجه تمده وارمش اولان مملکتلر ایچون نظر اعتباره آلینرسه بر عرقدن دیگر بر عرقه نقل ایدیلن تربیه سیستملی یاخود تأسیسات سیاسی‌یه بو عرق بیه ذهنیه‌سی اوزهرنده تأثیرات عظیمه حصوله کتیره مزی دیمکدر؛ بالعکس بن قطعاً قائم که نتایج پک مهم اولور و بو سببله حکومتلر، مملکتلرینه اداخل

[*] ژاپون سفیرنک بو مقاله‌سنک تحریرندن اون سنه اول (باریس) ده عینی مسئله حقنده (کوستاولوبون) ایله بنده مداوله افکارده بولوندم. بارون (موتونو) بنم کندیسندن اون سنه اول (کوستاولوبون) ده عرض ایتدیکم ملاحظه‌یی عرض ایتش اوده بنم کیی مفتح جواب آلامامشدر. بو ملاقات اجتهادک (جنوه) ده نشر ایدیلش اولان ۸ نومرولو نسخه‌سنده مطبوعدر. شایان دقت و عبرت در، که کتابنک بو ملاقاتدن صوکره چقان یکی طبلرنده ژاپون مدنیتک برورنیدن، برجلادن عبارت اولدیفنه دائر (روح الاقوام) ده یازمش اولدیفنی حاشیه‌نک یاریسی طی ایتشدر. (روح الاقوام) ک تورکجه‌یه ترجمه‌سنک ایکینجی طبعنک ۱۱۰ نجی صحیفه‌سنده کی حاشیه‌یه ده باقک. (کوستاولوبون) ایله ملاقات مزی، بورساله‌نک صوکنده، عیناً و تماماً بولاچاقسکز. ع.ج.

ایتمک ایسته‌دیکلری سیستملرک انتخابنه صورت مخصوصه ده صرف دقت و اهتمام ایتمه لیدرلر. [*] یالکزی یکی ژاپونیا مثالی آله آلام؛ مملکت‌مزه غربک تربیه و سیاسی تأسیسات سیستملرینک ادخالندن بری ژاپون ذهنیتنده حصوله کلن درین تحولات نا قابل انکاردر.

اوروپا فیکرلرینک، ژاپونیا یه ادخالیه، ژاپون ذهنیتنده حصوله کلن تحوللرک ازجهله شو اوچنی ذکر ایده حکم: ۱- قرق‌سنه‌دن بر آز فضله [شیمدی الی سنه‌دن فضله] زمان اول تماماً دره بکلک اصول اداره‌سنده یاشایوردق، صنفلر آیریلنی تام ایدی. دره بکلری اتباعلرینک مال و جانلری اوزهرینه حق تصرفه مالک ایدیلر. هیچ بر حریت شخصیه فیکری موجود دکدی. سامورای Samurais لر، ملت ایچنده ممتاز بر صنف تشکیل ایدیورلردی.

اوزمان هیچ بر کیمسه بو فاحش امتیازاتک اجرای حکم ایتمه‌سنه قارشی عصیان ایتوردی. غرب فیکرلرینک تأثیری آلتنده بو امتیازلر الغا اولوندی و عموم تبعه‌نک قانون حضورنده مساواتی پرنسپیی یکی تشکیلات عدلیه ایله برابر تأسس ایتدی. بو نقطه‌ده ژاپون ذهنیتک دیکشمه‌سی اوقادار درین اولدی، که بو کون سابق بر «سامورای» طرفندن علی‌العاده برچفتجینک و یا عاتجینک حقوقنه اک کوچوک بر تجاوزده بولو. نه بیلیمه‌سنی هیچ بر کیمسه قبول ایتمز.

بو وجهله، قرق‌سنه اول، حاکم و غالب اولان صنف فیکری، هان تماماً اورتهدن قالقدی. دره بکلک زماننده مختلف صنفلر آره‌سنده ازدواج غیر ممکن ایدی. شیمدی بلا مانع اجرا اولونماقدهدر. بونلرک جله‌سی، ۱۸۶۷ اصلاحاتندن بری، تربیه‌نک و قانونلرک آثاری در.

۲- (ژاپونیا) ده یکی تربیه سیستمی، ژاپون ذهنیتنه، اوزمانه قادر تماماً غیر معلوم اولان حقوق شخصیه‌یی ده [*] بارون (موتونو) نک بو سوزینک اولیای امور مزیجه نظردن قاچاماسنی چوق تمی ایدرم. ع.ج.

جمهورلرک پسیقولوجیاسی حقنده کی کتابنده (دوقیتور کوستا و لویون) جمهورلرک روحنی مطالعهیه حصرنظر ایتشدیر. بونلرک صفت بمیزه لرینی تحلیل و بر جمهوری تشکیل ایدن شیئی ارائه ایتدیکدن صوکره جمهوری تشکیل ایدن فردلردن، جمهورلرک، کرک حسیاننده، فکر لرنده، معاقله لرنده، کرک افعالنده نه فرق ایله آریلدیغنی کوسته بر. منفرداً آلتان تماماً معقول بر آدم بر جمهورلرک افرادندن اولور اولماز مجنونلقلر ارتکاب ایده بیلیر. کذالک پک بیانی فردلردن متشکل بر جمهور افرادی، آیری آیری آلیندیغنی حالده یا پایمه مقتدر اولمایا جاقلری شایان خیرانیت اعمال قهرمانانه ایفا ایده بیلیر.

(کوستا و لویون) بتون بو حادثه لری فطانت معتاده سیله تدقیق ایدر؛ بتون بو مسئله لری دور و دراز مطالعه ایتک ایچون قارئلریمی (کوستا و لویون) ک (جمهورلرک پسیقولوجیاسی) عنوانی کتابنی اوقومایه دعوت ایتدکن باشقا یا پایله حکم برشی یوقدر. [۰]

بونلکه برابر بر نقطه واردرکه بونقطه اوزرنده بر لحظه دورمانک لازم اولدیغنی اعتقادنده ایم.

ازمنه جدید تاریخی مطالعه ایدرکن، بتون دنیاده، صنوف انامک بولیتیکه دوغرو بر حرکت متصاعدی رأی العین کورولور. بو کیفیت ایستر بر ایبلک ایستر بر فئالق اولسون، مادامکه هیچ بر اراده بشریه نک اورتدن قالدیرامایه جاننی ناقابل انکار بر ماقوع موضوع بحثدر، بوجهتک [یعنی اینی ویا فنا اولماسنک] اهمیتی آذرر. (کوستا و لویون) ک دیدیکی کبی، جمهورلر دورینه کیرمشردر.

عصرلردن بری بین الملل مناسباته قپالی اولان ژاپونیا بوتأ ثیراندن مصون کورنیوردی؛ بونلکه برابر یکی فکرلرک حکمداران حکمران اولماسی ایچون قاپینی یاریم آچاق کفایت ایتدی. دره بکلکنک الفاسندن بری زمامدارلر- منرک تمثیلی Représentatif اصول اداره بی [یعنی ملت وکیللری اولان مبعوثلر معرفتیه اداره حکومت اصولنی]

[*] (کوستا و لویون) ک بو پک مهم کتابنی (علم روح اجتماعی- روح الجماهير عنوانیه ترجمه ایتشدیم کچن سنه) (اقبال کتبخانه سی) طرفندن نشر اولوندی. ع. ج.

ادخال ایتدی. شبهه سز ژاپون قومی، اوروپا اقوامی وبالخاصه آنغلو- ساقسون لر قادار «حقوق» ک واضح و قوتلی بر فهم و تاقیسنه هنوز مالک دکلردر، فقط بو کیفیت هر ژاپونک قفاسنه حقوق فکرینک متین بر صورتده یرلشمش اولماسنه مانع دکلدر. بونلکه برابر قرق سنه اوله ارجاع نظر اولونسه «Droit» حقوق، کله سنه معادل کله یه بیله تصادف اولونماز. بو مفهومی افاده ایچون ژاپونجه ده بر اصطلاح ایجاد ایتک لازم کلدی.

ژاپونیا نک تنظیمات عسکریه سی، اوروپا ملتلرینک تنظیمات عسکریه سندن قوپه ایدیلدی؛ ضابطان و نفراته و یریلان تربیه ایله برابر، بو تنظیمات دخی ژاپون قومنک عظیم اکثریتنک ذهنیتی دیکشدرمه یه یاردم ایتشدیر. اسکی اداره ده، اسلحه صنعتی [عسکرلک] منحصرأ بر صنفه، یعنی «سامورای» [ژاپون اشرافی] صنفه عائد ایدی. ملتک آنجاق بر اقامتینی تشکیل ایدن بوصفده ایدی، که بتون شووالیه شعار و وطن پرورانه اوصاف بولونوردی. یکی تنظیمات عسکریه نک ابتداسنده کویلور، اولادلرینی قیشله یه کوندیرمکدن دلخون ایدیلر. بوکون هرکس عسکر اولمای بر شرف عد ایدر.

«سامورای» لر صنفنده، عصرلرجه مرغوب اولان شووالیه شعار [Chevaleresque] فکرلرک بوتحوللرده تأثیر سساریننی تجاھل ایتهمه لی ایسه ک، یکی تنظیمات عسکریه نک پک مؤثر نتایج حصوله کتیردیکنی دخی قبول ایتهمز ایجاب ایدر.

غرب افکار و تنظیماتنک ژاپونیا یه دخیولندن بری، ژاپون ذهنیتنده کرک ایی، کرک فنا و قوعه کلان تحولات اوزه ربنه جلدلر یازیله بیلیر. بواسطه حاله لک حقیقی اولدیغنی وقسم اعظمی اعتباریه له تأسیسات سیاسی و اجتماعیه مزک یکیدن تنظیمی اثری بولوندیغنی رأی العین کورمکله اکتفا ایده حکم. ایشته بوندن دولای ملتی تربیه ایتک مسئله سنه اک بیوک اهمیت عطف ایتکده ایم. کندیسینی عالی بر عرق یا باجاق اوصافی ژاپون قومنده ناصل انکشف ایتدیرمه لی؛ وظیفه لری ژاپونیا نک استقبالیله علاقه دار اولانلرک دائمی دوشونجه سی بو اولمالیدر. ملت مزه عائد تربیه نک مقصدی بو اولمالیدر.

قبول ابتدای و بواو نلر طرفندن پایلمش بر قانته زیاده کلدی .
یکرمی بش سنه اول ، [شیمدی ۳۵ سنه اول] اولدینی
کبی ، طوپراغمزده مشروطیت اداره نك تأسيس اولونماشی ،
هیچ شبهه یوق ، جمهورلرک تضییقه واقع اولمشدر . اوزمان
موقع اقتدارده بولونان رحال دولت ، حرکتک باشنه
کچن شخصیتلرک آرقه سنده افکار عمومی نك بیوک اکثریتنک
استنادینی حس ایتمهش اولسه لر دی اداره حکومت ایشنی
هر حالده کوجلشسدرن عضولر Organes احداثه
اصلا راغی و لمازلردی . بزم بویوک « مه یجی Meidji
اصلاحاتر دخی جمهورلرک بر اثریدر .

صلاحیت امپراطوری Le Pouvoir Impérial یی
یکیدن احیاء و تنظیمه منعطف حرکتی اداره ایتمش اولان بیوک
رجال دولته اوصاف عالیه سنی تجاهل ایتمه مکه برابر ، اراده خلقی
تفسیردن باشقا بر شی یا مبادی قلمری بدیهی کورونور . بولرک
اوصاف و مزایای نه اوله بیلیرسه اولسون ملتک استنادینه
مالک اولماسه لر دی مقصدلرینه اصلا واصل اولمازلردی .
صلاحیت امپراطورینک احباب و ترمیمی و بونی متعاقب
اجرا ایدیلن تبدیلات اجتماعیه دخی اساساً بر خلق اثری
اولمشدر .

(روسیا) به قارشیی یکی حرب مزده دخی ایش بومر کرده در .
بومعظم تشبث دن ژاپونیسانک مظفر حقیقه ساسی ، حرب
کیریشن حکومتک آرقه سنده بتون ژاپون قومنه استنادی
بولونماق سایه سنده در . بنساء علیه بو حرب دخی بر اثر
ملی اولمشدر .

موقع اقتدارده بولونان رجال ، کندی لرینی ، حصوله کان
وقایعک خلقی ظن ایتمه مه تمایلدرلر . بولرک ذکایا خود سجیه
خصائلنه عرض تعظیمات ایتمکله برابر ، اکثر احوالده
بیوک ملی تضییقه لرک ، تحریکلرک غیر شعوری عمله سسندن
باشقا بر شی اولمادیق لرینی بیانده ده تردد ایتمه یه جکیز .

ملتک اداره سنه اشتراک ایتمک شرفه مالک اولان
ذوات شو حقیقتی نظرلر دن اصلا اوزاق طوتمالی درلر ، که
اک کوزل واک فنا شیلر جمهورلرک قوتیه اجرا اولونور .
شو حالده شوبله بر سوال وارد اولور : جمهورلرک
ممکن اولدینی قادر زیاده ایلمک و ممکن اولدینی قادر آز
فناق اجرا ایتمه لری ایچون ناصل ونه یا مایلیدر ؟

بوراده ینه تربیه ملت مسئله معظمه سی میدان حقیقور .
(کوستا لوبون) ک اثبات ایتدیکی وجهله مادام که جمهورلرک
مطالعه دقتکارانه سی ، عددرلرک آزاولان پیشوالرک ویردیکی
استقامته کوره جمهورلرک ای ویا فنا حرکت ایتدیکارینی
بزه پک ایی کوسته ریور ، شو حالده ، ملتک کزیده لری
جمهورلرک اداره سنی اللرینه آسیدلر و زمام اداره نك بیوک خلق
حرکاتنده اکثریا راست کاین مجذوبلرک اللرینه دوشمه سنه
میدان ویرمه سیدلر . ملتک کزیده لرینی تشکیل ایدن قلیل العدد
حسبی و مخلص ذوات ، جمهور ، ملی بیوکک فتوحاتنه سوق
ایتمک ایچون جمهور ی تربیه یه چالیشماق جسارت و عزیمتینه
مالک اولمالیدر . بتون بوتنی ، ملککملر ایچون اولدینی کبی
کندی مملکتیم ایچون ده ایتدیکم بر تمینی در .

« مه یجی » [۱] نك ۴۳ نجی سنه سی نك کانون اول اینک ۱۸ نده
(بتره سورغ) دیازیلشدر . [۱۹۱۴]

ژاپون نك پترسبورغ سفیری

بارون موتونون Baron Motono

ایکینجی قسم

(اکوستا لوبون) ک مختلف ترجمه حاللر دن

مقتضیات

فرانسه نك سابق مکتب حربیه مدیری جنرال (بونال BonaI)
طرفندن نشر ایدیلن ترجمه حالل :

دوقتور (کوستا لوبون) ایله هر صحبت ، مصاحبه
ایچون بر حظ بی پایان در . اونکله قونوشورکن انسان
کندی سنی دها ذکی ، دها قوی حس ایدر ؛ چونکه اونک
جانلی فکرلری ، یالکیز کندی سنک تحریک و احیا ایده بیله
جکمه قائل اولدیغمز مقابله جوابیه یی ، غیر شعوری
روحزدن فیشقیق تیر .

[۱] Meidji بر Nenge در « ننگو » بر دوره ویریلن
اسم در . (چین) ده امپراطورلرک عهدلرینه بر « ننگو »
ویریلیر . بعضاً بر نغو برایکی امپراطورک رماننده دوام ایده بیلیر .
ژاپونیا ده ده بوله یا مملر . اسکی Chougoun لقی یعنی امپراطور لاق
مقامنده بر باش قوماندانک حکمران اولماسی اصولی الغایدیلدیکن
صوکره امپراطور Moutsouhito نك میقادولنی دورینه
Meidji نه نفوسی ویریلدی ، « مه یجی » عالی مدنیت ویا عالی
منورلک دیمکدر .

ایچون، مثالسز، «پروتوتیپ» سز، [یعنی ایلاک انمودجی ایلاک
نسخه‌سی بوق]، موضوعسز بر فکر در.

مبحث : ۷ - الله مفهومی غیر ممکن در.

اگر الله بر موجود نا متناهی ایسه نه بو دنیاده نه
آخرته الله ایله انسان آره‌سندده هیچ بر مناسبت اولاماز؛
بو صورته الله فکری انسانک قفاسنه هیچ بر زمان گیرمه
یه جکدر. انسانک بو حیاته اولدیغندن دها زیاده منور

(اجتهاد) عائله فکریه‌سندن نیکده مبعوثی فاضل محترم

ابوبکر حازم بك

(اجتهاد) ده کوچوک خاطره‌لرینی نشره باشلامسی مناسبیله)

اوله‌جانی دیکر بر حیاته‌ده [حیات آخرته‌ده] دخی، اللهک نامتنا
هیلکی، الله فکری ایله، انسانک محدود ذکاسی آره‌سنه‌اوله
برمه‌فه وضع ایدر، که انسان آخرته‌ده دنیاده اولدیغندن
فضله‌اللهه عقل ایردیره‌مه‌یه‌جکدر. بوندن، بدیهی اوله‌رق
شو نتیجه‌چیقار، که الله فکری آخرته‌ده انسان ایچون
بودیاده‌ده اولدیغندن دها زیاده آکلاشیلیر برشی اولمایاجاق در.
بوندن شودخی استنباط اولوور، که ملکیکر، «آرخاز» [۱] لر
«سهرافهن» [۲] لر، «سرور» Elu لر کیی انسانه متفوق

[۱] بیوک ملکیکر جبرائیل عزرائیل کیی .

[۲] ملائکه مکرمه‌نک اسرافیلون دنیان صنفه

عینی زمانده علو جناب صاحبی اولان بورجل ده‌ایه
یکرمی یکرمی بش سنه اول بزده کی بسیقولوجیان فیکر
ومعنایه ویردیکی استقامتدن دولانی، هیچ بر زمان لایق
اولدینی قادر اظهار شکران ایدمه‌یز .

(شرق‌ده)، (هندستان) ده، و (نه‌پاک) ده اجرا
ایتدیکی سیاحتلرک یوکسک درجه‌ده مهم‌دورت اثریازماق
قراری (کوستاولویون) و ویردیرمشدر، که شونردر:
«عرب‌لرک مدینتی» [۱۸۸۴]، «هندستان ک مدینتلی»
[۱۸۸۷]، «شرقک ایلاک مدینتلی»، نهایت،
«هندستان ک آبدلری» [۱۸۹۳]

— — —

عقل سلیم

محرری : راهب . یلیه

— ۳ —

مبحث ۵ — دین صاف‌لاک اوزهرینه مرسس در .

بزه‌دیلیر، که صفات الهیه محدود اولان ذکالریچون
قابل ادراک ارجا، ماعتده دکلر؛ بو پردیسپک نتیجه
طبیعی‌سی شو اولان لازم کیر، که صفات الهیه محدود
ذکالری مشغول ایتیه مخصوص دکلر. حالبو که دین،
محدود ذکالرک، صفتلری انسانلر طرفدن آکلاشیلامایان
بر ذاتی [یعنی الهی] اصلاً نظر دن غائب ایتیه‌ملری لازم
کلدیکی تأمین ایدیور. بو صورته پک اعلا کورولیور
و آکلاشیور، که دین انسانلرک محدود ذکالری، آکلاشیلماسی
کنیدیلری ایچون محال اولان شیله مشغول ایتیک صنعتی در.

مبحث ۶ - هر دین بر سخافت Absurdité در .

«دین انسانی الله ایله برلشدیرر. یاخود، انسانی الله
ایله مناسبتیه قویار؛ بونکه برابر الله نامتناهیدر» دیموره‌یسکیز؟
الله نامتناهی ایسه هیچ رمنتهی موجود، اونکه نه معامله‌ده
بولونور، نه مناسبانده. مناسبات اولمایان یرده، نه اتحاد،
نه معامله، نه وظائف اولاماز. اگر انسان ایله آله‌هی
آره‌سندده وظائف یوقسه، انسان ایچون هیچ دین موجود
دکلر. الله نامتناهیدر دیمکه در حال متناهی اولان انسان
ایچون هر دینی نفی ایدیور سکمز. نامتناهیلاک فکری بزم